

BLIXTEN

magasin

2020

#2 ETT MAGASIN FRÅN
JÖNKÖPING ENERGI
OM UTVECKLING OCH FRAMTID

LÄGSTA ELPRISERNA PÅ 20 ÅR

NY FJÄRRVÄRMELEDNING
FRÅN TORSVIK TILL CITY

FRIDA MOISTO HITTAR
MORDHISTORIERN
I JÖNKÖPINGSMILJÖERNA

KORSORD
FÖR STORA
OCH SMÅ

HETA GRILLTIPS
FRÅN @KAMADOBJORN

LoRa SPÅRAR
LIVBOJEN

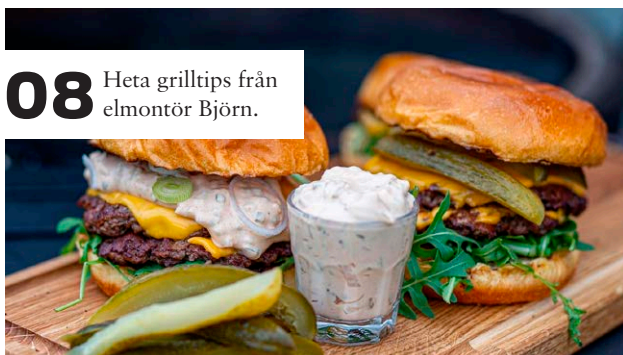
INNEHÅLL

04 Ny fjärrvärmeledning för hållbar värme.

05 Jönköpingsvandring med författaren Frida Moisto.

08 Heta grilltips från elmontör Björn.

14 Livbojar spåras med LoRa.

04 FJÄRRVÄRMELEDNING FÖR HÅLLBAR VÄRME **05** FÖRFATTARVANDRING I MOISTOS MILJÖER
08 HETA GRILLTIPS MED BJÖRN PENNHEIM **10** NOTISER **12** SOMMARSPECIAL: KRYSS OCH SUDUKO

LEDARE

SOMMAR PÅ HEMMAPLAN

Semestertider i sikte. Sommarens solstrålar värmer gott. Så extra välkomna då ingen för några månader kunde tänka sig att vi skulle ha en vardag där förutsättningarna ändras så från dag till dag till följd av covid-19. Vi har alla fått göra omställningar som innebär utmaningar på olika sätt. För oss på Jönköping Energi gjorde vi tidigt åtgärder för att minska risken att vi smittar varandra. För det är ju så att vi har en viktig roll, där värme, kyla, el och internetuppkoppling är en förutsättning för att samhället ska fungera. Det är viktigt för mig att du som kund ska känna dig trygg med att vi har beredskap dag som natt, året om för att hålla igång vår verksamhet.

”*Det är viktigt att du som kund ska känna dig trygg med att vi har beredskap dag som natt, året om.*”

STOR MILJÖNYTTA. Vår vision är en god kraft för ett gott samhälle och i det lägger vi strävan efter att bidra till ett hållbart samhälle. Jag gläds därför åt att läsa vårt årliga Klimatbokslut där det framgår vilken miljönytta vår verksamhet gör för Jönköping och världen. Bland annat undviker vi tillsammans utsläpp med 333 270 ton koldioxid, det motsvarar 48 918 varv runt jorden med bil!

MER HÅLLBAR VÄRME. För ett hållbart samhälle har vi även ett nytt stort projektet på gång, som du kan läsa om på sid 4, där en ny fjärrvärmeledning från kraftvärmeverket på Torsvik ska grävas in till Jönköping city.

18 Utflyktstipsen
alldeles nära dig!

KUNDSERVICE

036-10 82 20 | kundservice@jonkopingenenergi.se

Öppettider juni–augusti

Måndag–fredag 08:00–16:00

Kundbesök juni–augusti

Måndag–fredag 09:30–15:00

Lunchstängt för besök alla dagar
11:45–13:00

f Gilla oss på Facebook
i Följ oss på Instagram och
t Twitter @jonkopingenenergi

KONTAKT

Jönköping Energi
Kjellbergsgatan 3
Box 5150, 550 05 Jönköping

Tel växel 036-10 82 00
www.jonkopingenenergi.se

Ansvarig utgivare: Jessica Alaniessa Karlsson,
Ansvarsområdeschef Kundrelationer Jönköping Energi.

Design/produktion: Concret, Jönköping. **Foto:** (om inte annat anges) Concret.

Redaktion: Concret samt kommunikationsavdelningen Jönköping Energi,
Henrik Severed, Linda Svensson och Marie Tigerberg.

Tryck: TMG Tabergs AB. **Upplaga:** 66.000 ex. Utgivning fyra gånger/år.
Citera oss gärna, men ange källan.

MILJÖ

Vi är ett miljöföretag som värnar
om vår närmiljö. Vår verksamhet
är ISO 14001-certifierad.
Blixten Magasin är tryckt
på Svanenmärkt papper.

URSPRUNGSMÄRKNING

Den el vi säljer till våra kunder
kommer från förnybara energi-
källor som vind, vatten och
bioenergi.

14 LIVBOJEN SPÅRAS MED LORA **16** LÅGA ELPRISER – SÅ PÅVERKAR DET DIG
17 NY FÖRDELINGSSTATION I ÖLMSTAD **18** JÖNKÖPINGS SEMESTERPÄRLOR **20** VINN FRIDA MOISTOS BOK!

Ledningen behövs för att kunna möta upp
utvecklingen i en växande stad. Mer hållbar
värme till Jönköping!

SMARTA SENSORER. Men ett hållbart samhälle
kan även betyda ett tryggt samhälle. Då är
sensorer på livbojar ett exempel. Med hjälp
av sensorer, som är sammankopplade i ett nät
som kallas LoRa, kan räddningstjänsten i det
här fallet få signaler när det fattas en livboj vid
en badsjö. Ett smart sätt att få överblick på
verksamheten.

HITTA HEMESTERINSPIRATIONEN. Många
kommer sannolikt att ”hemestra” i sommar
och vill upptäcka de fantastiska platser som
bara ligger runt hörnet. Sommarens tidning
genomsyras därför av utflyktsmål, recept och
förströelse. Så njut av sommaren, passa på att
koppla av, kanske med ett korsord, och ha en
riktigt skön sommar! ■

Fridolf Eskilsson, vd Jönköping Energi

”Många
kommer
sannolikt att
'hemestra' i
sommar och
vill upptäcka
de fantastiska
platser som
bara ligger
runt hörnet.”

FOTO: JÖNKÖPING ENERGI

Jönköping växer: NY FJÄRRVÄRMELEDNING FÖR HÅLLBAR VÄRME

Nu har arbetet med att bygga en ny fjärrvärmeledning från kraftvärmeverket på Torsvik till Jönköpings centrala delar inletts. Ledningen behövs för att säkra värme och varmvatten till en expanderande stad.

Hösten 2021 kommer den 12 km långa ledningen vara redo att tas i bruk.

Jönköping Energi har sedan 1980-talet erbjudit fjärrvärme till Jönköpings invånare och försörjer idag över 30 000 hushåll i Jönköping med värme och varmvatten. Värmen produceras på kraftvärmeverket på Torsvik där avfall och träflis förbränns och blir till hållbar värme och el. I takt med att Jönköping expanderar ökar även efterfrågan på hållbar uppvärmning.

– Det är ett efterlängtat projekt som innebär att vi ökar överföringskapaciteten och säkrar leveransen av fjärrvärme till vår stad som växer. Dessutom kommer vi kunna minska behovet av äldre anläggningar och bli mer klimatsmarta genom att öka nyttan av Torsviksanläggningen. Genom den nya

ledningen kan vi även öka tryggheten för våra kunder, säger Svante Berglund, projektledare på Jönköping Energi.

Fakta nya fjärrvärmeledningen

- 12 km lång.
- Ledningen består av två separata rör med samma dimension som den befintliga.
- Två pumphus installeras, ett vid Lockebo och ett på Strömsholm.
- Med den nya ledningen fördubblas kapaciteten från Torsvik.

FÖLJ UTVECKLINGEN PÅ WEBBEN

Det omfattande ledningsarbetet kommer att pågå i olika etapper på sin väg mot Jönköping. Bland annat kommer ledningen att gå via Råslätt, Gamla Råslätt, Jordbrorondellen och Torpa för att sedan nå slutdestinationen i norra delen av Friaredalen.

– Samarbete är en förutsättning för att genomföra projektet, vi är medvetna om att arbetet kommer att påverka allmänheten i Jönköping och vi kommer att göra allt vi kan för att denna påverkan ska bli så liten som möjligt. Vi informerar löpande om utbyggnaden på vår webbplats, i sociala medier och genom skyltar under projektets gång, säger Svante. ■

MOISTOS MILJÖER

”DET PÅGÅR EN **ACTIONFILM** I MITT HUVUD HELA TIDEN”

Försommarluften dallrar. Värmen mellan Torpas huskroppar är speciell. Torr.
En man som raster hunden går snabbt förbi och tittar lite förvånat på uppståndelsen utanför Brahegatan 31 A.

Även några måsar som skrattar högt däruppe verkar nyfikna över vad som är på gång.

– I den här trappuppgången bor Lisa och det är här hon hittar sin trygghet,
säger Frida Moisto, Jönköpings deckardrottning.

Vi har bett om att få följa med Frida till några av Jönköpingsmiljöerna som hon skildrar i böckerna om polisen Lisa Engström. Och uppståndelsen utanför Brahegatan 31 A består i att vi med stora kameraobjektiv och ett och annat skratt försöker fotografera Frida i den vackra stadsmiljön.

– Anledningen till att Lisa bor här är att jag känner till kvarteren väl efter att själv ha bott här i många år. Miljön passar för en singelkvinna i karriären, säger Frida.

– Härifrån har hon också nära till sin arbetsplats på polishuset. I det här valvet som leder till innergården utspelar sig också en avgörande scen i första boken.

EN HYLLNING

När Frida väljer miljöer för sina böcker är hon noga med att besöka platsen och uppleva den.

– Hur låter det? Hur luktar det? Vad ser jag? Hur känns det? Ibland återvänder jag flera gånger vid olika tider på dygnet, olika väderlek för att verkligen se hur platsen ändras. Detaljerna är viktiga. Och jag skriver upp dem eller dokumenterar med mobilen. När jag till andra boken ville ha med en lång sekvens från Rocksjön filmade jag från cykeln hela vägen. Perfekt när jag satt hemma och skrev sedan.

Att det blev just Jönköpingsmiljö för Fridas mordhistorier är ingen tillfällighet.

– Först och främst har jag saknat böcker som utspelar sig här. Sedan såg jag fördelarna med att just kunna vara nära mina miljöer, kunna besöka dem ofta och vara noga. Gräv där du står, liksom. Sedan är det ju såklart en hyllning till en stad som jag älskar.

SKREV OM DÅLIGA SLUT

Frida har alltid gillat att skriva; dikter, noveller, filmmanus.

– När jag var yngre hade jag en favoritserie som hette Ponnyexpressen. Gillade jag inte slutet på ett avsnitt skrev jag om det. Jag har alltid haft som en actionfilm i huvudet. Jag trodde att alla har det så – men så är det kanske inte, skrattar Frida.

Hon jobbar som onkologsjuksköterska på Ryhov och är småbarnsförälder. Inte

riktigt så man tänker sig att författarlivet för någon som skriver om ond bråd död ska se ut?

– Jobbet på Ryhov är viktigt för mig, jag skulle aldrig kunna vara utan arbetskamrater och de viktiga arbetsuppgifterna. På hemmaplan har jag en familj som stöttar mig fullt ut. Tillsammans blir det en bra mix. Jag försöker vara disciplinerad när jag har mina skrivdagar.

ÄGER SIN HISTORIA

Vi går genom Torpa, förbi högskolan på väg mot Bauers brygga. En svalkande vind möter när vi ser vattenspegeln nedanför polishuset. Lisas arbetsplats, konstaterar vi samtidigt som Frida berättar om beslutet att ge ut sin första bok "Som Nitroglycerin" på eget förlag.

– Jag hade min idé och läste en hel del om hur man skulle göra för att få ett förlag att nappa. Det kändes som en aldeles för krånglig process. Jag var ju färdig och ville inte vänta. Dessutom var jag säker på att inget förlag skulle vilja ha den. Så jag chansade och gav ut den själv.

Boken sålde bra och nu blev förlag intresserade. Köper du debutboken idag är den utgiven på förlag.

– Såklart väldigt kul och något som jag är jättestolt över. Ett kvitto på att det jag gör är spännande och bra. Och att ha en läsekrets för en historia som jag äger och stakar ut är ju en dröm som går i uppfyllelse. Extra glad blir jag över att jag får möjlighet att berätta om saker som engagerar mig. Det är såklart inte en tillfällighet att huvudpersonen i böckerna är en kvinna – en passning till att vi i Jönköping är sämst i landet på att ha kvinnor i ledande positioner, säger Frida.

UR ILSKAN FÖDDES LISA

Vägen till utgivna böcker har dock inte varit spikrak. Skrivkraften fick Frida som en rekyll när hennes dotter blev allvarligt sjuk och hamnade på sjukhus.

– En överklig och väldigt tuff tid med många och långa perioder på sjukhus. Vi tog oss igenom, men det lämnade sår. För mig personligen innebar det att jag kunde bli väldigt arg och frustrerad. Någonstans

Frida Moisto på Brahegatan 31 A där Lisa Engström, huvudkaraktären i Fridas böcker, bor.

Piren, en viktig miljö i Fridas andra bok och en riktig sommarpärla.

På Bauers brygga kan du ibland se Frida sitta och skriva. "Här trivs jag, vattnet och vyn över bron är fint. Solen lyser alltid här."

ur den ilskan föddes Lisa. Så det har helt klart varit läkande för mig att skriva.

Dotterns sjukdomsperiod gjorde också att Frida fick modet att våga.

– I perspektiv mot att någon som du älskar över allt annat kunde dö – vad var det egentligen att vara rädd för om någon skulle dissa din bok? Jag kände att jag var tvungen att våga.

DETALJER BLIR KARAKTÄRER

På Bauers brygga har Jönköpingsborna slagit sig ner för att samla lite kraft i eftermiddagssolen. Det klingar från koppar på bryggan.

– Det här är en viktig plats för mig. Här älskar jag att sitta och titta på människor. Vattnet, bron, solen, sorlet. Ibland tar jag med mig datorn hit och sätter mig och skriver.

Inspirationen till personskildringarna får hon hela tiden.

– De dyker liksom upp. Jag ser dem helt framför mig och gör då karaktärsblad: ögonfärg, klädval, favoritmat, ordval och språk, tatueringar, frisyra. Allt kommer inte med i böckerna, men jag vet hur personen ser ut och det hjälper till. Inte minst när jag skriver dialog.

Hon bygger dock inte karaktärer på verkliga människor.

– Snarare på små detaljer från många olika. Jag kan stå och vänta på ICA Maxi. Någon haltar, eller har kläderna på ett visst sätt. Det plockar jag upp.

Och till dem som har svårt att separera henne och Lisa är hon tydlig:

– Vi är såklart inte samma person. Språket som hon använder skulle inte riktigt gå hem på onkologen, skrattar Frida.

TREDJE BOKEN PÅ GÅNG

Har du hela tiden sett från start till mål med bokserien?

– Lisas historia har jag haft klar för mig hela tiden. Sedan händer det ju saker utmed vägen som jag anpassar mig och historien efter. Jag kan faktiskt avslöja att det precis gått från fem till sex böcker i min plan nu. Vi avslutar vår vandring genom att gå ner till Piren som har en dramatisk roll i andra boken "Drakar lyfter i motvind".

– En härlig sommarmiljö där det är roligt att många människor rör sig på sommaren och där mycket kan hända, säger hon.

Tredje boken väntas ges ut våren 2021. Men är precis klar ur Fridas perspektiv. Nu ska "bara" hennes råmanus bearbetas.

– I den kommer Lisa tvingas öppna dörrar till sin bakgrund som hon helst hade velat hålla stängda. Hon kommer att behöva ta ställning till vilken Lisa det är hon vill vara.

Några nya miljöer att se fram emot?

– Ryhov och sjukhuset har en central roll. Dessutom Vättersnäs och Dumme mosse, säger Frida och hoppar på cykeln för en tur hem genom nya Jönköpingsmiljöer som väntar på sin historia. ■

**FRIDAS TRE
SOMMARLÄSTIPS:**

STÖLD AV BABIAN

AV ANNA KAROLINA

DÖDERGÖK

AV KATARINA WENNSTAM

HYPNOTISÖREN

AV LARS KEPLER

” För mig personligen innebar det att jag kunde bli väldigt arg och frustrerad. Någonstans ur den ilskan föddes Lisa. ”

JÖNKÖPINGS GRILLMÄSTARE PÅ INSTAGRAM:

**HETA GRILLTIPS FRÅN
@KAMADOBJORN!**

På dagarna bidrar han till att utveckla Jönköpings elnät som ElmontörBjörn. När han kommer hem tänder han grillen och blir KamadoBjörn.

– Det viktigaste för en bra grillkväll är sällskapet. Jag älskar att bjuda på god mat. Helst ska det vara mycket på grillen och flera grillar igång samtidigt, säger Björn Pennheim, elmontör och grillmästare.

Hans intresse för matlagning och grillning går långt tillbaka i tiden. Men den tog riktigt fart när familjen flyttade in i huset på Ekshagen.

– Insikten att allt går att laga på grillen har fått mig att hela tiden testa nya saker. Just nu är pizza Björns favoriträtt på grillen.

– En bra deg, tomatsås, mozzarella och lite basilika. Enkelt och supergott. Att röka kamben på låg temperatur blir också fantastiskt. Min variant av Philly cheese steak – en maffig macka med kött och ost är också fin. Och så finns det massor med gott att göra med lax och kyckling också. Allt blir gott på grillen, funderar han.

30 000 FÖLJARE

Grillen tänds fem kvällar i veckan, året om. Och sedan några år tillbaka hamnar det mesta som han grillar inte bara i magen utan också på Instagram. Hans konto Kamadobjorn har i skrivandets stund nära 30 000 följare.

– Min fru hade tjtat på mig ett tag att skaffa Instagram och när jag köpte min första kamadogrill såg jag äntligen ett bra skäl till det.

För den utrustningsintresserade kan det finnas anledning att prata lite mer Kamado.

– Det är så kallade keramiska grillar. Istället för ett plåthölje är det keramik. Det gör dem väldigt mångsidiga. Du kan röka på låg temperatur länge eller baka och grilla på väldigt hög värme. Idag när vi ska göra pizza vill jag ha upp grillen till 400 grader.

Den tjocka keramiken isolerar på ett helt annat sätt än en traditionell plåtgrill och du har större möjligheter att styra temperaturen. Det går åt betydligt mindre kol. Iso-lerförmågan gör också att vintergrillningen blir så mycket bättre.

LÅT DET FÅ TA TID

Förutom grillen. Finns det någon annan pryl som du inte kan vara utan?

– En bra instickstermometer är verkligen ett måste så att du inte grillar köttet för länge. Rätt innertemperatur gör verkligen skillnaden.

Vad är annars ditt bästa tips för den som vill lyckas med sommargrillningen?

– Planera grillfesten med lite marginal – det måste få ta den tid det tar. Gästerna kan samlas runt grillen. Låt det finnas tid för köttet att vila innan du skär upp och serverar så kommer du också märka skillnad i hur saftigt det blir. Och våga testa, allt går att grilla! ■

Björns tillbehörstips:

Pepprig Paprikasås

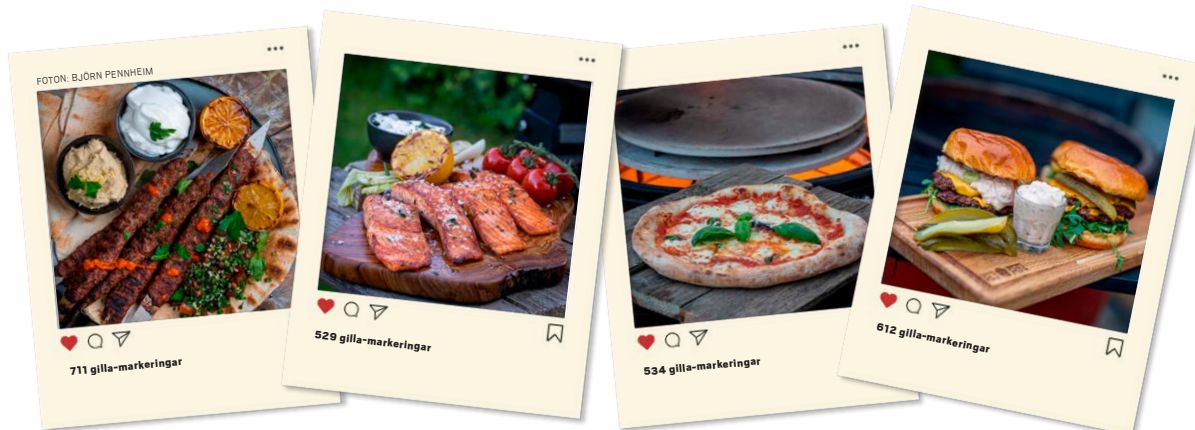
Grilla två spetspaprikor och en röd chili direkt på kolen så att skinnet blir svart och lätt går att ta bort. Ta bort skinn och kärnor, mixa med en vitlöksklyfta och 1–2 msk olivolja. Salt och svartpeppar efter smak. Låt det sjuda 20 min. Serveras kall.

Vitlöks- och fetastsås

Smula 75 g fetastsås. Blanda med 2 dl creme fraiche. Riv ner 1 vitlöksklyfta. Salt och svartpeppar efter smak.

Focaccia

1/4 paket jäst.
1,5 dl ljummet vatten.
1 msk honung.
2 msk olivolja.
Ca 3,5 dl vetemjöl.
Rör ihop och knåda degen i 5 min.
Jäs 30 min under bakduk.
Platta ut i gjutjärnsplatta 1–2 cm tjock.
Peta gropar i degen, ringla olivolja över den.
Jäs 30 min till.
Tryck i gosaker som fetastsås, oliver eller vad du tycker är gott.
Strö över lite flingsalt och baka i 250°C indirekt värme med lock på grillen (eller i ugn).

ALLT FLER NYTTJAR SOLEN

FOTO: ANNA HALLÅMS

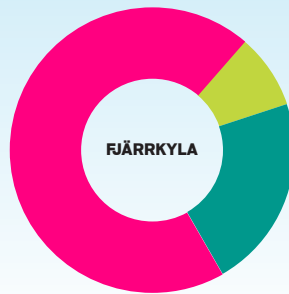

Utbyggnaden av solcellsanläggningar hos företag, bostadsrättsföreningar och fastighetsägare i Jönköping har ökat under året. Sammanlagt har vi installerat 12 anläggningar som nu producerar el av solenergi i större skala. Utöver dessa har vi kopplat in 60 nya privatkunder. Det gör att vi det senaste året har gått från 250 till nästan 440 solesproducenter.

275 MIL ...

... elnätskabel finns nedgrävd i marken i Jönköping Energis nät. Till det kommer också cirka 35 mil luftburen kabel.

COOL VÄTTERN KYLA

Kyla från Vättern
69%

El
8%

Spillvärme
23%

OMFATTAR DET CENTRALA
FJÄRRKYLANÄTET I JÖNKÖPING

Har du badat i Vättern ännu?
Var det kallt?

Visste du att den svala temperaturen i vår vackra sjö bidrar till den största andelen av producerad fjärrkyla i Jönköping Energis fjärrkylesystem.

Coolt, kan man säga.

#MITTELSKÅP

Håll utkik efter vinnarna i tävlingen *#mitt-elskåp*. Inför sommaren kommer tre nya vinnare presenteras som får sina bilder monterade på ett elskåp. Bilderna ska föreställa platser eller saker i Jönköpingsregionen som ger dig energi.

FOTO: HÖLGER LINK

Har du ett spabad? Då kan vi tipsa dig om att fylla badet med varmvatten när du byter ut vatten. Billigare och hållbart med fjärrvärme!

Tips! Stäng inte av fjärrvärmecentralen under sommaren, den reglerar temperaturen automatiskt.

Om du vill lägga dig i ett svalare sovrum under sommaren är ett bra tips att stänga fönster på dagen, dra ner rullgardiner och vädra på kvällen – det sänker inomhustemperaturen flera grader de varma sommardagarna.

FOTO: JÖNKÖPING ENERGI

TVÄTTA SOLCELLERNA, ELLER INTE?

Ovansidan av solcellerna består av en glatt yta vilket underlättar pollen, löv, fågelspill och annat som kan hamna på panelerna att enkelt glida av vid nederbörd. Det kan vara värt att skölja av smuts som trots allt blir kvar, inte minst på paneler som monterats på flackare tak. Gör det till en vana att titta över panelerna i samband med att du ställer om klockan till sommartid. I de fall du behöver skrubba panelerna ska du använda en mjuk svamp eller trasa som inte riskerar att repa panelen. Tänk på att aldrig tvätta solceller i direkt solljus, kallt vatten mot heta solceller kan leda till sprickbildning i glaset. Använd inte heller högtryckstvätt för att göra rent panelerna.

LADDA SÄKERT NÄR DET ÅSKAR

Åska och elbilsladdning, hur funkar det?

För att vara helt säkert är det bäst att inte ladda elbilen när det åskar. De flesta laddboxar och publika laddstationer har ju inbyggt överspänningsskydd men det finns inget 100-procentigt skydd mot åsknedslag. Viktigt att tänka på är att bilens garanti oftast inte ersätter åskskador.

ILLUSTRATION: TINNA AHLÄNDER

TACK FÖR ATT DU ÄR KUND

Jönköping Energis bidrag till att sänka klimatpåverkan under 2019 motsvarar utsläppen från att köra cirka 48 918 varv runt jorden i bil.

Totalt undveks utsläpp av totalt 333 270 ton växthusgaser.

Det kan även jämföras med att alla i Jönköping avstod från att köra bil i 2 år. Vilket i sin tur motsvarar elproduktion från 603 fotbollsplaner täckta med solpaneler.

Tack för att du väljer en lokal och hållbar energiproducent!

KÄLLA: KLIMATBOKSLUTET 2019, JÖNKÖPING ENERGI

GRILLA MILJÖSMART I SOMMAR

- Askan från grillen lägger du i en väl försluten påse med de vanliga soporna i kärlet för restavfall.
- Välj i första hand FSC-märkt kol och briketter. FSC-märkningen visar att det kommer från skogsbruk som är ansvarsfullt skött. Välj gärna

- även SIS-märkt kol - från trä som inte är kemiskt behandlat. Titta även efter symbolen Bra Miljöval.
- Undvik helst engångsgrillar - men om du trots allt behöver använda en - var noga med att sortera den som metall.

- Tänd grillen med eltändare, braständare eller miljömärkt tändpapper av stearin.
- Grillkolspåsen sorteras som pappersförpackning.
- Matresterna som eventuellt blir över efter grillpartyt blir en fantastisk pytt i panna dagen efter.

SOMMARSPECIAL KRYSSA OCH VINN

	4	2				8		6
	7	3		4			5	
				9		1		
				3	7		9	
	5	7						2
		8			3			
5					1			
4			5			9	7	

SUDUKO MEDELSVÅR
Du hittar lösningen på jonkopingen.se/facit

		7		5		6		
		8		4	6	5	1	
			7					
2							5	1
4			5		2	7	9	
8								
		9		2				
				1	5			3
		3	8		7	4	2	

SUDUKO SVÅR
Du hittar lösningen på jonkopingen.se/facit

BARNKRYSS – VINN BIOBILJETTER

Lös korsordet och lämna ditt svar (det som bildas i ordflätorna) på jonkopingen.se/korsord senast 31 juli. Tio vinnare får två biobiljetter var.

INTE RÄTT	ÅKER HISSEN OCKSÅ			TECKNA ULLIGA GULLIGA DJUR	KOMMER FÖRE Z I ALFA-BETET	LENA NYMAN	SKUM FRÅN TVÅL	FYLLER ANDRA-KLASSARE	GRIS-MAMMA	RYKA FRÅN PANNAN
										
								OLYMPISK A SPELEN PURÉ		
	ROA SIG GRANN-LAND NÄRA OSS				FLINTSKALLIG	STÄDA MED TRASA DE ÄR ÄLDST PÅ HÖGSTADIET				
								IFALL		SER LIKAPAN UT MEN ÄR INTE ÄKTA
								GREJ KILLENS		
	MÄRKE EFTER SKADA			PIRR I MAGEN KALLAS VINKEL SOM ÄR 90 GRADER					KAN MAN MED ÄROR	
							LITEN HUND			
	LÄNGST UT PÅ SNÖRE KÄKA PÅ								OLLE ISAKSSON	
							SKA MAN PÅ NATTEN			

VUXENKRYSS – VINN BIOBILJETTER

Lös korsordet och lämna ditt svar (det som bildas i ordflätorna) på jonkopingenergi.se/korsord senast 31 juli.

Tio vinnare får två biobiljetter var.

		MUSTIGT	▼	KORS-ORBS-KUNGEN 2020	LJUS-HUVUD	FINNS INGEN ANNAN	FÖR-FLYTTADE SIG TILL HÅST MEN STREJ TILL FOTS	LISA ULVESSON	OBJEKTIV	▼	HAR FÅ ÅR PÅ NACKEN		
		KOMMA FRAM	▶							▶	▶	▶	▶
		▶		LOKALI-SERA									
				PRÄNTA IN									
		HAL RACKÄRE										▼	
SVEPTS IN													
STOPPA I SIG										FRÄM-TANPA			
										KAN OCKSÅ TA TON			
SKALL FRO						GER BEFAL							
						RAS							
FÖRSLAG	▼	MITT I RAP	RÄCKE	LUSTIGT	HAR KRONA I TOPP	▼	VÄLDIGT STORT	JÄTTE		HAR MENING			
								PÅ FOTTER		PET SKALL DRA			
ÄR INTE GATU-KORSNING							FÄR ÅSKÄDARE	ARBETA HÄRT			▼		
								HAR LÄNGE JAN					
▶		KAN VARA SVÄR ATT KNÄCKA							FÄR PLATS PÅ PALL	FÖRFOGA ÖVER			
		KAN STOLT							FARTYÖ	TID FÖR KAP			
LYA					SKALL LOCKA TILL KÖP				UTFÖR				
BRINNA SVÄGT									HJÄLPER MÅTE-MATIKER				
PÅ					HAR ÅKESSON I TOPPEN		OVER THERE	TAR HÅLS-POKTOR I HAND			SAMMAN-SLUTNING		
							FÄR TULLMAN	UTKOMMER PÅGLIGEN					
▶									▶	NATUR-VÄSEN			
									▶	LAND-OMRÅDE			
		SOPP-RÄTT							FLICK-NAMN		BÖNA		
									GOD-KÄNNANDE		GIFT		
		TREVLIG LÖSNING!		INSAMLAD									
				KÄND GADD									
		&						UNDRE					
								PLUGG					
		▶							FENA			SYSSEL-SÄTTER RÖRMOKARE SKINA UPP	
										HÖRDES			
										HÖR IHOP			
		NYHET SOM SÄLJER		GÖR DET LITE VASSARE									
				MITT I VASKEN									
		TRÄSLÅ									HED		
		MJÖLK-PRODU-CENT							VILL GOLFARE TILL				

LIVBOJEN

SPÅRAS MED LoRa

Totalt finns omkring 100 livbojar vid Jönköpings badplatser, sjöar och vattendrag. I ett testprojekt har flera av dessa nu utrustats med elektroniska sensorer som ger notiser till Räddningstjänsten när livbojen tas från sin hållare.

– Fördelarna är många, vi minskar tiden vi behöver för att åka runt och kontrollera bojarna manuellt, med det sparar vi också miljön med minskad bränsleförbrukning. Men den största vinsten är säkerheten – nu får vi i realtid information om att livbojen inte sitter i sin hållare. Det kan ju annars ta några dagar innan vi passerar den på vår rondering, berättar Gustav Hultegård, brandmästare på Räddningstjänsten.

Gustav är noga med att betona att det inte är ett larm som går när livbojen plockas ner utan en notis till Räddningstjänsten.

– För att kalla det larm, det vill säga att livbojen skulle larma in till 112 om olycka till exempel, krävs helt andra säkerhetsrutiner och det är inte det vi vill med det här testet. Notisen om nedplockad livboj är egentligen bara för att höja serviceintervallet och säkerheten för invånarna.

Det är annars en ganska dystert bild som Gustav Hultegård ger när han beskriver skadegörelsen av livbojarna.

– Vissa av bojarna, kanske framförallt de som sitter placerade i city får vi ersätta varje vecka. Det verkar dessvärre vara ett populärt bus. Det är såklart allvarligt om det inte finns en boj på plats om det verkligen blir skarpt läge och du behöver rädda någon som hamnat i vattnet.

Tidigare har varje livboj kontrollerats av Räddningstjänsten en gång i veckan.

– Det gör vi fortfarande i den del av testet som vi är nu. Skillnaden när vi nu har sensorerna är att vi direkt kan se när en livboj plockas ner från sin hållare. Så vi kan öka säkerheten och placera dit en ny även mellan veckokontrollerna.

SAMLAR MÄTDATA

Testet är en del av den samarbetsplattform för LoRa som finns i Jönköpings Län

där flera olika aktörer medverkar och delar mätinformationen.

– I framtiden ser vi stor potential i att utveckla våra system för till exempel förlarm, att vi får en indikation på att något händer vid till exempel ett publikt hjärtstartarskåp eller liknande. Eller att dynamiskt styra våra medarbetare som är nära en larmplats att åka direkt. Det finns stora möjligheter. Vi ser också med stort intresse på delningen av mätdata; för vår del kan det till exempel vara intressant att se indikatorer på vattenstånd – är det risk för översvämning eller torka? Eller vattentemperaturer och hur de påverkar risken för drunkningstillbud och så vidare.

– Det här testet känns på många sätt bara som en början på vad vi kommer att använda tekniken till i framtiden. Teknik som kommer bidra till en ökad säkerhet för Jönköpings invånare, säger Gustav. ■

Gustav Hultegård, brandmästare på Räddningstjänsten ser många fördelar med att övervaka livbojar med hjälp av LoRa. Den främsta är att säkerheten runt sjöar och vattendrag ökar.

TÄNK PÅ DETTA PÅ BADSTRANDEN I SOMMAR:

- Bada aldrig ensam. Håll koll på varandra. Tänk på att en person som håller på att drunkna inte skriker och flaxar utan det sker ofta tyst och ser till synes odramatiskt ut.
- Om du badar med barn – 100 procent uppsikt när de är i vattnet gäller. Lägg undan mobiltelefonen. Gäller även om de är simkunniga.
- Behöver du hjälpa i nöd – använd livboj eller annat flythjälpmedel mellan dig och den nödställda. Det räddar både den nödställda och ditt liv. En person med panik i vattnet riskerar trycka ner dig i sin kamp för att få luft.
- Alltid flytväst när du åker båt och kanot. Låt gärna barnen (och du själv också) testa att bada med flytväst så att de vet hur det känns.

LoRa – VIKTIG NYCKEL TILL DEN SMARTA STADEN

LoRa-nätverket är en del av Jönköping Energis trådlösa infrastruktur i Jönköping. Det kompletterar fibernätet med nya lösningar för Internet of Things (IoT) och är optimalt för datainsamling från sensorer i Jönköping.

Tekniken LoRa (Long Range) är en standardiserad trådlös teknik som känne-

tecknas av mycket lång räckvidd, låg energiförbrukning och säker dataöverföring. LoRa har snabbt blivit en av de ledande tekniklösningarna för Internet of Things över hela världen. Tekniken kan även användas för positionering vilket innebär att sensorer även kan användas på rörliga föremål.

HALLÅ DÄR, **KATHARINA BERGGREN**, ELHANDLARE PÅ JÖNKÖPING ENERGI:

VARFÖR ÄR ELPRISERNA SÅ LÅGA JUST NU?

– Sedan en tid tillbaka har vi låga elpriser, faktiskt de lägsta på 20 år. Detta beror på flera faktorer. En är att vintern och våren varit mild och blåsig. Nederbörden kom mest som regn och har fyllt på de nordiska vattenmagasinen, som har ett rejält överskott. För att klara den kommande vårfloren, kör vattenproducenterna för fullt. Vi har också haft en fallande trend på förbrukningen, där exempelvis industrier stängt ner en del av sin produktion till följd av pandemin.

Nämnda faktorer håller nere det rörliga priset, just nu.

– Tittar vi då på de fasta priserna, som också ligger på en lägre nivå än vad vi är vana vid, så är det främst bränslen till den övriga elproduktionen, så som olja gas och kol, som styr dessa priser. Här ser vi välfyllda bränslelager och priser som har fallit under våren. Även här påverkar såklart pandemin och en oro för en eventuellt kommande lågkonjunktur.

Vad tror du om priserna framöver?

– Priserna ser ut att följa den trend som vi har nu, d v s låga elpriser, både när det kommer till den rörliga och fasta delen och med den låga nivå som råder nu, rekommenderar vi att välja rörligt pris. ■

ELNÄTSPRISET HÖJS 1 JULI

Den 1 juli 2020 kommer elnätsavgiften hos Jönköping Energi Nät att höjas med 5 procent. Anledningen till höjningen är att Svenska Kraftnät som ansvarar för att överföringen av elen i Sverige höjt avgifterna. Bland annat för att kunna klara av att ta emot expansionen av förnyelsebar elkraft. Förändringen av elnätsavgiften ser du på din faktura som kommer i augusti.

PRISExEMPEL, SÅ PÅVERKAR HÖJNINGEN DIG:

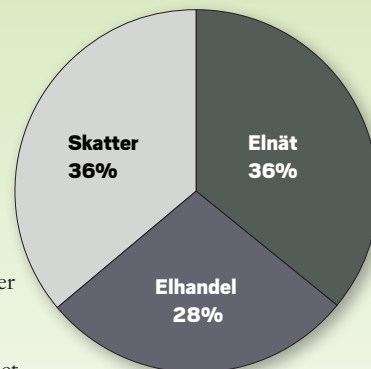
– För dig som bor i lägenhet med en förbrukning på 2 000 kWh innebär höjningen cirka 5 kr i månaden.

För dig som är villakund med en förbrukning på 10 000 kWh innebär höjningen cirka 15 kr i månaden.

För dig med en eluppvärmd villa med en förbrukning på 20 000 kWh blir det en höjning på cirka 24 kr i månaden.

ELPRISETS OLIKA DELAR

Summan på din faktura består av tre olika delar:

- Skatter och avgifter till myndigheter. (36 procent)
- Elnätsavgift – priset för överföring av el från producent till konsument via elnätet (ska t ex bekosta kablar, nätstationer, transformatorer).
- Elhandelspriset – det du betalar för den elenergi som du använder och där du själv väljer elhandlare (t ex Jönköping Energi).

Säkrare elleverans med högre kapacitet. Det är huvudsyftet med den nya fördelningsstationen som nu byggs i Ölmstad.

– Arbetet beräknas vara klart i slutet på 2020, säger Stefan Öhrlund, projektingenjör på Jönköping Energi.

NY FÖRDELNINGSTATION I ÖLMSTAD SÄKRAR STRÖMFÖRSÖRJNINGEN

– Våra regelbundna investeringar i elnätet har egentligen alla till syfte att säkra elleveransen. Färre och kortare avbrott är målet. Tillsammans med att ersätta luftledningarna med jordkabel bidrar den nya fördelningsstationen starkt till detta.

Vid utbyggnaden tilldelas nu fördelningsstationen en reservtransformator.

– Om huvudtransformatorn skulle gå sönder är det en tidskrävande process att ersätta den. Med en reservtransformator på plats behöver invånarna inte märka något avbrott alls, berättar Stefan Öhrlund.

SÅ FUNKAR FÖRDELNINGSTATIONEN

Totalt finns 19 fördelningsstationer i Jönköping Energis nät.

För att överföringsförlusterna inte ska bli för stora används höga spänningar vid överföringar av el mellan olika områden

” Från 40 000 volt till 10 000 volt, vilket är en lämplig spänningsnivå för att få ut elen till kvarter och bostadsområden. ”

i kommunen. Så fram till fördelningsstationen kommer elen med 40 000 volt och transformeras där ner till 10 000 volt. En lämplig spänningsnivå för att få ut elen till kvarter och bostadsområden. Från fördelningsstationen går elen till nätstationen nära dig. Varje nätstation har ungefär 55 fastigheter anslutna till sig. Där transformeras elen ytterligare en gång – nu ner till 400 volt. Från nätstationen tar elen sedan vägen till ett kabelskåp som du har alldeles nära ditt hem och sedan fördelas den vidare hem till just din strömbrytare. ■

JÖNKÖPINGS SEME

Det finns massor att upptäcka och uppleva alldeles nära dig. Ta chansen att uppleva Jönköpings pärlor denna sommar.

Vandrapå

Hassafallsleden som utgår från Hembygdsparken i Hovslätt är en krävande men samtidigt mycket dramatisk spännande vandring upp längs med Hassafalls olika vattenfall. Flera grillplatser finns utmed vandringen. Går du ända upp till Varkullen belönas du med fantastisk utsikt.

Hallbyleden – 2,5 lång med upplyst elljusspår tar sig Hallbyleden från Klämmestorps Kvarn till Hallbystugan. Väl framme i Hallbystugan finns möjligheter att utöka rundan i de fina slingorna. Och vill barnen testa mountainbikebanan så är det bara att köra! Och du, missa inte att utgå från Kortebovägen enda nere vid Vättern och jobba dig upp genom traporna vid Dunkehallåns alla vattenfall. Så vackert och så många höjdmeter på bara några kilometer.

För dig som vill ut på en lite längre vandring passar **Bankerydsleden** fint. 24,5 km lång tar den dig genom Bankeryds socken, över Högamon i Habo kommun. Fin rundslinga som utgår från Bankeryds hembygdsgård.

John Bauerleden – den vackraste vägen mellan Huskvarna och Gränna. Starta antingen vid IKHP-stugan eller friluftsmuseet i Gränna. Underbart och omväxlande landskap under 46 km vandring.

I Dunkehallåns dalgång har Jönköping ett storslaget landskap tätt in på stadens knutar. Kulturminnen och naturmiljö förenas till en spännande helhet, där det livgivande och ständigt strömmande vattnet bildar själva grundförutsättningen.

Lek loss

Kålgårdsparkens lekplats
En spännande och annorlunda lekplats med klätterväggar, studsatta och kullar.

Folkets parks lekplats
Lek- och hinderbana med utrustning i naturmaterial vid Folkets park i Huskvarna.

Jönköpings Stadspark
Spännande labyrinter, gungor och utmanande klätterlek.

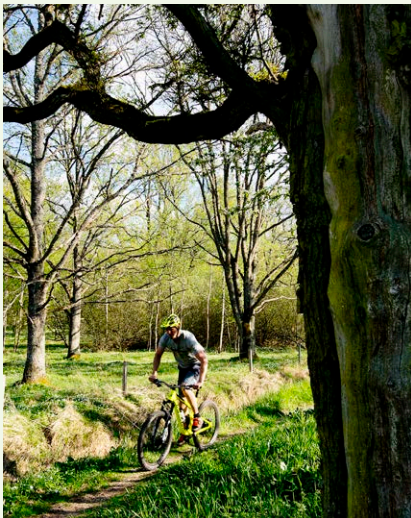
Friaredalens lekplats
Modern och spännande lekplats. Med bollplaner, utegym samt ytor för skate och parkour precis intill är möjligheterna obegränsade.

Svalka dig

- **Domsand** i Bankeryd, vacker sandstrand.
- **Baskarp** i Habo – sand, sand sand! Här finns också möjlighet till förfriskningar i kiosken.
- **Vätterstranden** – centralt, långt och svalkande.
- **Åsasjön** – brygga och hopp-torn för den som vill, eller lite lugnare dopp på ”udden”.
- **Västersjön** – alltid skön temperatur. Fint promenadstråk runt sjön. Officiell hundbadplats finns också!
- **Axamobadet** – flera bryggor, och även lite mindre stränder runt sjön. Fina motions slingor.

STERPÄRLOR

Kul på hjul

Upp på cykeln och testa pumptrack vid *Lizard park* vid Södra Munksjön. Eller utmana kompisarna i lite tuff MTB vid antingen *IKHP* (fantastisk utsikt över Vättern på köpet) eller *Hallbystugan* (varierad och mycket kuperad terräng). Båda anläggningarna erbjuder pumptracks och speciella kids tracks. Även vid *Ormbuset på Strandängen* finns en rolig teknikkbana värd att testa.

Längre dagsutflykter

Smakfullt i Äppledalen
Strosa bland längder av äppleodlingar, fika i vacker miljö eller köp med dig lokalproducerade råvaror. Äppledalen mellan Gisebo och Kaxholmen är en fantastisk plats att ta en dagstur till under alla årstider. Här finner du bland annat Rudenstams Gårdsbutik & Cafe som erbjuder lokala must, cider, grönsaker och annat gott.

Polkagrisar i Gränna

Testa på det unika hantverket. På flera av Grännas kokerier kan du själv testa att tillverka polkagrisar. Passa också på att få lite industrihistoria genom att besöka vackra Röttle by.

Trolska båtturer

Upplev John Bauer-inspirerade miljöer med Trolska båtturer som tar dig genom den näckrosfyllda kanalen mellan sjöarna Bunn och Ören. En härlig båttur på ungefär 2 tim-

mar och 45 minuter som passar för hela familjen. Kanotpaddling i Stråken är också en mycket trevlig familjeaktivitet. Magiska bad, militärhistoria och slussaction.

Full fart på berget

Bad, rodel, mountainbike, höghöjdsbana, kanot, bastufflotte. Aktiviteterna som familjen kan genomföra på *Isberg* mountain resort är nästan oändliga. Endast en halvtimmes bilresa från Jönköping hittar du denna naturoas med mängder av actioninslag.

Tappa andan

Hagårds lagård i Habo erbjuder alltifrån höghöjdsbana med ziplines till paintball. Utmana vännerna i en mångkamp eller kora familjens mästare i lerduveskytte. ■

23100 MIL FIBER!

Fiberutbyggnaden i Jönköping sker i rask takt.

– Tittar man i backspeglarna så har vi sedan 2008 till idag kopplat upp 10 hushåll varje arbetsdag, en hisnande siffra som sätter vårt arbete i perspektiv, säger Mats Lagervall, Optonätschef på Jönköping Energi.

Redan förra sommaren var man klar med att ansluta alla hushåll i tätorterna i Jönköpings kommun som önskade det.

– Nu pågår efteranslutningar av de hushåll som anmält intresse för det.

Annars är det utbyggnaden på landsorten som är huvudfokus just nu:

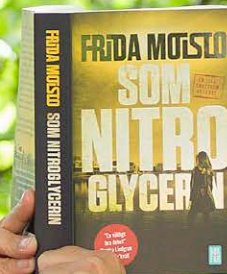
– Där har vi anslutit 3 450 hushåll och företag och planerar att koppla upp ytterligare 1 300 under året. Givetvis är det större utmaningar att gräva för fiber på landsbygden. Men när de 1 300 är anslutna har faktiskt alla som beställt fått sin anslutning. Detta fem år tidigare än vad regeringen satt som bredbandsmål i Sverige.

Fakta Jönköping Stadsnät:

- Totalt har Jönköping Energi grävt 285 mil i Jönköpings kommun (Sverige är 157 mil långt).
- 545 mil kabel har lagts ner.
- Kablarna innehåller 23 100 mil fiber, nästan åtta varv runt jorden om man skulle lägga ut dem i en lång rad!

WEBBTIPSET:
LADDA NER APPEN
NATURKARTAN – EN DIGITAL
FRILUFTSGUIDE.
PÅ JKPG.COM HAR DU
MASSOR AV SAMLADE
TIPS.

TÄVLA OCH VINN HÄRLIG SOMMARLÄSNING!

Gå in och svara, senast 31 juli, på frågorna på jonkopingenergi.se/tavling så är du med i utlottningen av 10 signerade exemplar av Frida Moistos debutbok "Som Nitroglycerin".

Härlig sommarläsning i spännande Jönköpingsmiljöer.

Glad sommar önskar Jönköping Energi !

Trevlig läsning från Jönköping Energi, en god kraft för ett gott samhälle.

 Gilla oss på Facebook Följ oss på Instagram Twitter @jonkopingenergi LinkedIn